

Národní divadlo O P E R A

Ředitel Národního divadla: akad. arch. Daniel Dvořák
Šéf opery Národního divadla: Jiří Nekvasil

TISKOVÉ INFORMACE

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

APOLLO ET HYACINTHUS

Slavnostní česká předpremiéra
12. ledna 2006 v 19 hodin v Divadle F. X. Šaldy v Liberci

Česká premiéra
29. ledna 2006 v 19 hodin ve Stavovském divadle

Koprodukce Národního divadla a Divadla F. X. Šaldy Liberec

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

APOLLO ET HYACINTHUS

Latinské intermedium na text P. Rufina Widla ke školní hře *Clementia Croesi* z roku 1767

V inscenaci je použita jako předehra a mezihry hudba Mozartovy symfonie č.1 Es Dur KV 16 z roku 1764.

Dirigent: **Martin Doubravský**

Asistent dirigenta: **Haig Utidjian**

Režie: **Oldřich Kříž**

Asistent režie: **Alena Žaloudková**

Scéna a kostýmy: **Daniel Dvořák**

Asistent jevištního výtvarníka: **Renáta Weidlichová**

Choreografie: **Martin Pacek**

Sbormistr: **Martin Veselý**

Hudební příprava: **Olga Drybas, Tatiana Drybas, Jiřina Permanová**

Osoby a obsazení:

OEBALUS	Stanislav Dašek Martin Šrejma Jiří Vinklárek
MELIA	Kateřina Kněžíková Věra Poláchová-Kavanová
HYACINTHUS	Michiyo Keiko Christina Vassileva
APOLLO	Veronika Hajnová-Fialová Stanislava Jirků
ZEPHYRUS	Kateřina Jalovcová Markéta Kubínová

Orchestr, sbor a balet Divadla F. X. Šaldy Liberec

www.saldovo-divadlo.cz

www.narodni-divadlo.cz

OBSAH

Děj se odehrává se ve starověkém Řecku.

Prolog

Král Lacedaemonie Oebalus a jeho syn Hyacinthus připravují oběť pro boha Apolla. Hyacinthův přítel Zephyrus, který není právě Apollovým příznivcem, si myslí, že by se mělo obětovávat také ostatním bohům. Zephyrova slova Apolla rozzlobí a neuklidní ho ani chór na jeho počest. Vysílá blesk kterým rozlije obětní víno, uhasí oheň a rozežene všechny, kdo se obětního obřadu zúčastnili. Poté Apollo vstupuje na zem v přestrojení za pastýře, požádá o ruku královny dcery Melie, a nabízí Hyacinthovi své přátelství.

Oddíl I

Oebalus a Melia vyjadřují zpěvem svou radost nad dobrým osudem, že je Apollo poctil svou přízní. Když se Melia ptá, kam Apollo odešel, král odpovídá, že hází v lesíku diskem společně s Hyacinthem a Zephyrem. Přichází Zephyrus s hroznou zprávou – Hyacinthus byl zasažen a usmrčen ranou disku, který hodil Apollo. Oebalus odchází ke svému mrtvému synovi. Přichází rozzlobený Apollo a přinutí Zephyra, aby se nechal odnést větrem. Melia je přesvědčena o Apollově vině a vybízí ho, aby odešel a už se nikdy nevracel.

Oddíl II

Oebalus nachází na břehu řeky Eurotas umírajícího Hyacintha. Ještě než chlapec vydechne naposledy, říká svému otci, že diskem hodil Zephyrus. Přichází Melia se zprávou, že nařídila Apollovi, aby opustil království. Otec jí vysvětluje, že Hyacintha zabil Zephyrus. Nyní mají oba strach, že Apolla, na jehož ochraně království závisí, navždy urazili. Jejich obavy jsou neopodstatněné, Apollo, vedený „láskou k Hyacinthovi“, se vrací a svého přítele proměňuje v květinu. Odpouští Oebalovi a ujišťuje Melii o své lásce. Král dává Apollovi Meliinou ruku a koná se svatba.

APOLLO ET HYACINTHUS

Dílo původně neslo název *Apollo et Hyacinthus seu Hyacinthi metamorphosis* a bylo komponováno na poměrně těžkopádný latinský text Pátera Rufina Widla působícího na postu profesora syntaxe a divadelního referenta benediktinské akademie v Salzburgu. Jednotlivé tři části (akty) díla měly sloužit jako intermezza (interludia) ke školní inscenaci mravoučné Widlovy dramatické práce *Clementia Croesi* (Moudrý Krassus), která byla sehrána jako tradiční studentské představení na závěr školního roku 13. května 1767 v malé aule salzburské benediktinské akademie. Celé představení tehdy sehráli studenti a trvalo více než pět hodin.

Za námět *Apolla a Hyacintha* posloužil starořecký mýtus z *Metamorfóz* římského básníka Publia Ovidia Nasa (43 př.n.l.- 17. n.l.). Původní příběh vypráví o bohu Apollónovi, známém rovněž pod jménem Phoebus, který byl „vášnivě zamilovaný“ do svého druha, spartského mladíka jménem Hyacinthus. Jednoho dne spolu závodili v hodu diskem. Hyacinthus byl v závodu zabit. Zavraždil jej žárlivý Zephyrus – západní vítr – který Apollóna miloval. Zephyrus foukl do disku a změnil jeho dráhu tak, aby narazil do Hyacinthovy tváře. Zranění bylo smrtelné a ať se Apollón snažil sebevíc, nemohl už svého přítele zachránit. Proměnil jej v květinu, hyacint, aby se tak na chlapce nikdy nezapomnělo. Úprava Ovidiova příběhu pro školní představení musela být přinejmenším problematická. Widl do něj tedy přidal několik nových postav, především Hyacinthovu sestru Melii, která se stala objektem Apollónovy i Zephyrovy lásky.

Mozartovi bylo v roce 1767 jedenáct let a na kompozici měl velmi krátkou lhůtu, patrně jen měsíc duben. Navíc se s největší pravděpodobností také potýkal s velmi malou znalostí latiny. Při představení 13. května 1767 byl zřejmě středem zájmu a těžiště představení se přesunulo od těžkopádné morality *Clementia Croesi* na jeho dílko. Dokazuje to i latinský zápis v protokolárním deníku salzburské univerzity, který Widlovi jakožto autorovi textů obou her věnuje jen běžnou gratulační frázi (dokonce bez uvedení jeho jména) a dodává, že se všem velmi líbila „hudba komponovaná jedenáctiletým chlapcem, panem Wolfgangem Mozartem“. Školsky vybroušený, ale přesto jednoduchý a prostý latinský text korespondoval s hudebními prostředky vyjádřenými mladým začínajícím skladatelem, který byl již v té době mimořádnou uměleckou osobností.

České publikum mělo poprvé možnost setkat se s dílem *Apollo et Hyacinthus* v roce 1956, kdy jej v českém překladu Pavla Eisnera uvedlo v rámci Mezinárodního festivalu Pražské jaro 1956 Ústřední loutkové divadlo v Praze a navázalo tak na tradici evropských mozartovských loutkových inscenací. Představení mělo podobu barevné stínohry, která byla populární v Evropě v období pozdního baroka a rokoka.

Společná inscenace Národního divadla a Divadla F. X. Šaldy v Liberci v roce 2006 je prvním českým nastudováním díla v kamenném operním divadle.

Daniel Jäger

INSCENÁTOŘI

Martin Doubravský – hudební nsatudování, dirigent

Dirigování studoval v Brně a Praze. Již během studií získal angažmá jako dirigent v Divadle F. X. Šaldy v Liberci. V tomto divadle působí již čtvrtým rokem ve funkci šéfa opery. Nastudoval zde řadu operních premiér – například Musorgského *Borise Godunova*, Verdiho *Otella*, Martinů *Ženitbu* a další. Pravidelně spolupracuje s mnoha českými i zahraničními orchestry.

Oldřich Kříž – režie

Již ve svém prvním profesionálním angažmá v Jihočeském divadle v Českých Budějovicích dostal jako barytonista řadu velkých pěveckých příležitostí v podobě Mozartova Dona Giovanniho, Verdiho Rigoletta, Macbetha nebo Simona Boccanegry. Později se stal sólistou Státní opery Praha, kde svůj repertoár obohatil o role Belcora v Donizettiho *Nápoji lásky*, Básníka v Rossiniho *Turkovi v Itálii*, Williama v Glassově *Pádu domu Usherů*, Doktora ve Viklického *Faidře*, Plauta v Martinů *Vojákově a tanečnících* nebo Horatia v Thomasově *Hamletovi*. V roce 1999 zpíval ve francouzském Nantes roli Šiškova v Janáčkově opeře *Z mrtvého domu*. Tamtéž později zpíval rovněž sedm rolí v Karetnikovově *Thylu Ullenspiegelovi*. Pravidelně spolupracuje s Divadlem F. X. Šaldy v Liberci. Inscenace Mozartova díla *Apollo a Hyacinthus* je jeho režijním debutem.

Daniel Dvořák – scéna a kostýmy

Vystudoval architekturu a scénografii u prof. J. Svobody na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze, poté ve Vídni na Akademie der bildenden Künste u prof. L. Egga. Po studijním pobytu v USA začal pracovat jako divadelní, filmový a televizní scénograf. Dosud vytvořil více než 200 výprav doma i v zahraničí. V roce 1988 založil spolu s Jiřím Nekvasilem experimentální Operu Furore, o dva roky později byl jako intendant pověřen řízením Komorní opery Praha, kterou společně s Jiřím Nekvasilem reorganizoval na Operu Mozart. V roce 1992 spoluzaložil letní mozartovské stagiony ve Stavovském divadle. V roce 1998 byl jmenován intendantem Státní opery Praha (zde např. scénografie *Bubu z Montpamassu*, *The Fall of the House of Usher*, *Polský žid*) a od roku 2002 je ředitelem Národního divadla. Z posledních inscenací v ND jmenujme *Smrt Klinghofferu*, *Výlety páně Broučkovy*, Verdiho *Requiem*, *Vandu*, *Adrianu Lecouvreur*, *Prodanou nevěstu*, *Její pastorkyni*. Jako specialista na monumentální scénografie byl přizván ke spolupráci na největších českých muzikálových projektech posledních let (*Dracula*, *Monte Cristo*, *Rebelové*). Je držitelem Ceny Alfréda Radoka za rok 1999 za scénografii k inscenaci *Bubu z Montpamassu*. Jeho výtvarné řešení filmu *Rebelové* (režisér F. Renc) bylo nominováno ve své kategorii na Českého lva za rok 2001. V roce 2001 mu byla udělena Cena Masarykovy akademie umění za scénografické dílo. V roce 2002 byl francouzskou vládou jmenován Rytířem řádu umění a literatury.

Martin Pacek – choreografie

Je absolventem pražské taneční Konzervatoře a HAMU (obor choreografie a režie). V roce 1991 založil Taneční divadlo Bufo, kde jako umělecký vedoucí, choreograf a režisér vytvořil bezmála 10 celovečerních inscenací pohybového divadla. Od roku 1995 je pedagogem DAMU, kde v současné době působí ve funkci vedoucího Kabinetu pohybu. Jako choreograf a režisér spolupracuje s řadou pražských i mimopražských divadel. Dlouhodobě spolupracuje s Horáckým divadle v Jihlavě nebo s Divadlem F. X. Šaldy v Liberci, kde se spolupodílel na inscenacích *Jak se vám líbí* (W. Shakespeare, režie: M. Glaser), *Hamlet* (W. Shakespeare, režie P. Palouš) nebo *Naši furianti* (L. Stroupežnický, režie: Š. Chaloupka). Je spoluzakladatelem originálního pohybového Divadla Veselé skoky (spolu s Janou Vašákovou a Miroslavem Hanušem), jehož inscenace *Na hlavu* získala na festivalu v Sarajevu hlavní cenu festivalu a cenu poroty.

Martin Veselý – sbormistr

Je absolventem ČVUT v Praze (Strojní fakulta) a Univerzity Karlovy v Praze (Pedagogická fakulta - obor sbormistrovství chrámové hudby). V letech 1987-1991 působil jako korepetitor v Naivním divadle v Liberci, v roce 1992 se stal sbormistrem Divadla F. X. Šaldy v Liberci. S libereckým operním sborem nastudoval do současnosti desítky operních děl českých i světových autorů. Spolupracoval rovněž na muzikálových projektech činohry libereckého divadla (*Kabaret*, *My Fair Lady*, *Hello Dolly*, *Malováno na skle*, *Donaha!* aj.). V letech 1993-2005 byl sbormistrem komorního sboru Collibet, v letech 1999-2002 pak zároveň sbormistrem smíšeného pěveckého sboru Ještěd.

PREMIÉRY SEZÓNY 2005/2006:

11.9.2005 v Národním divadle

Leoš Janáček (1854-1928)

JEJÍ PASTORKYŇA

Opera o třech jednáních z let 1894-1903

Libreto skladatel podle stejnojmenné hry Gabriely Preissové

Dirigent: Jiří Kout

Režie: Jiří Nekvasil

Scéna a kostýmy: Daniel Dvořák

Pohybová spolupráce: Števo Capko

Sbormistr: Pavel Vaněk

Koprodukce s Opera Ireland, Dublin a Latvijas Nacionālā opera, Riga

15.10.2005 v Národním divadle

Giuseppe Verdi (1813-1901)

AIDA

Opera o čtyřech jednáních z let 1870-1871

Libreto Antonio Ghislanzoni

Dirigent: Oliver Dohnányi

Režie: Steffen Piontek

Scéna a kostýmy: Mike Hahne

Choreografie: Tomáš Rychetský

Sbormistr: Pavel Vaněk

29.11.2005 v Českém muzeu hudby

Benjamin Britten (1913-1976)

CURLEW RIVER / Řeka Sumida

Chránová parabola, op. 71 z roku 1964

Libreto William Plomer podle středověké japonské hry nó Řeka Sumida

Dirigent: Marko Ivanović

Režie: Jiří Heřman

Scéna: Pavel Svoboda

Světelný design: Jiří Heřman, Daniel Tesař

Kostýmy: Lenka Polášková

Koprodukce s in spe o.s. a s Mezinárodním hudebním festivalem Struny podzimu

18.12.2005 ve Stavovském divadle

Gaetano Donizetti (1797-1848)

DON PASQUALE

Komická opera o třech jednáních z roku 1843

Libreto skladatel a Giovanni Ruffini

Dirigent: Oliver Dohnányi

Režie a choreografie: Pavel Mikuláščík

Scéna: Daniel Dvořák

Kostýmy: Michaela Červenková

Sbormistr: Lukáš Vasilek

19.1.2006 ve Stavovském divadle

Theodor Veidl (1885-1946)

DIE KLEINSTÄDTER / Maloměšťáci

Komická opera o třech dějstvích z roku 1935

Libreto Pavel Eisner podle Augusta von Kotzebuea

Dirigent: Raoul Grüneis

Režie: Ernö Weil

Scéna a kostýmy: Daniel Dvořák

Sbormistr: Lukáš Vasilek, Jiří Chvála

Koprodukce s Theater Regensburg

29.1.2006 ve Stavovském divadle

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

APOLLO ET HYACINTHUS

Latinské intermedium z roku 1767

Libreto P. Rufinus Wild

Dirigent: Martin Doubravský

Režie: Oldřich Kříž

Scéna a kostýmy: Daniel Dvořák

Choreografie: Martin Pacek

Sbormistr: Martin Veselý

Koprodukce s divadlem F. X. Šaldy Liberec

14.2.2006 Velký sál Paláce Žofín

JOHN FIORE OPĚT V PRAZE!

Mimořádný koncert orchestru Národního divadla

Soprán: Gabriela Beňačková

Hector Berlioz (1803-1869)

Le carnaval romain (Římský karneval)

La mort de Cléopâtre (Smrt Kleopatry)

Richard Strauss (1864-1949)

Vier letzte Lieder (Čtyři poslední písně)

Tod und Verklarung (Smrt a vykoupení)

13.4.2006 v Národním divadle

Bohuslav Martinů (1890-1959)

ŘECKÉ PAŠIJE

Opera o čtyřech jednáních z let 1954-1959

Libreto skladatel podle románu Nikose Kazantzakise Kristus znovu ukřižovaný z roku 1948

Dirigent: Jiří Bělohlávek

Režie: Jiří Nekvasil

Scéna: Daniel Dvořák

Kostýmy: Tereza Šimová

14.5.2006 v Národním divadle

MAGDALENA KOŽENÁ V NÁRODNÍM DIVADLE

Dirigent: Michel Swierczewski

Pražská komorní filharmonie

20.5.2006 ve Stavovském divadle

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

DON GIOVANNI

Dramma giocoso o dvou dějstvích z roku 1787

Libreto Lorenzo da Ponte

Idea obnovení inscenace: Jiří Nekvasil a Daniel Dvořák

Režijní koncepce: Václav Kašík

Režie: Jiří Nekvasil

Scéna: Josef Svoboda

Kostýmy: Theodor Pištěk

Premiéra obnoveného nastudování

1.6.2006 v Boudě

Lukáš Hurník (1967) – Petr Čenský (1982)

THE ANGELS

Rodinná muzikálová opera

Dirigent: Robert Jindra

Režie: Gabriela Haukvicová

Scéna a kostýmy: Renáta Weidlichová

Sbormistr: Zuzana Marková

Koprodukce s Dětskou operou Praha

Světová premiéra

23.6.2005 v Litomyšli

Bedřich Smetana (1824-1884)

TAJEMSTVÍ

Komická opera o třech jednáních z roku 1878

Libreto Eliška Krásnohorská

Dirigent: Zbyněk Müller

Režie: Jiří Nekvasil

Scéna: Daniel Dvořák

Kostýmy: Zuzana Krejzková

Sbormistr: Pavel Vaněk

Koprodukce s Mezinárodním operním festivalem Smetanova Litomyšl

BUŠENÍ DO ŽELEZNÉ OPONY

30.10.2005

Roman Z. Novák (1967): Beze dne a bez noci

Dirigent: Roman Z. Novák

Režie: Jan Minařík

Scéna a kostýmy: Erika Čičmanová

18.6.2006

Jiří Doubek: Beng!

Dirigent: Jiří Petrdlík

PORADNÍ ORGÁNY ŘEDITELE ND :

Marketingová rada Národního divadla:

Mgr. Martina Králová, Marketing manager, České radiokomunikace a. s.

Janis Sidovský, SIDOVSKY management s. r. o.

Ing. Roman Jirásek, Ředitel společnosti, předseda představenstva M.I.P. Group, a. s.

PhDr. Pavel Maurer, Managing Director, rmg:connect

Johannes Kinsky, Managing Director, JP Morgan International Limited

Umělecká rada Národního divadla:

Karel Steigerwald, dramatik

Ivan Liška, tanečník, ředitel baletu Staatstheater München

Dr. Václav Janeček, dramaturg Laterny Magiky

Sylvie Bodorová, skladatelka

Eva Blahová, pedagog zpěvu

Jiří Bartoška, herec, prezident Filmového festivalu Karlovy Vary

Prof. MUDr. Josef Koutecký, Dr.Sc., děkan 2. lékařské fakulty UK

Viktor Stoilov, majitel nakladatelství TORST

Dr. Leo Pavlát, ředitel Židovského muzea Praha

PhDr. Michal Lukeš, generální ředitel Národního muzea

Aleš Březina, ředitel Institutu Bohuslava Martinů

KONTAKTY :

Akad. arch. Daniel Dvořák

ředitel Národního divadla

tel.: +420 224 901 250

fax: +420 224 932 092

e-mail: d.dvorak@narodni-divadlo.cz

Jiří Nekvasil

šéf opery Národního divadla

tel.: +420 224 901 277

fax: +420 224 933 314

e-mail: nekvasil@narodni-divadlo.cz

Pavel Petránek

vedoucí dramaturg opery Národního divadla

tel.: +420 224 901 469

fax: +420 224 933 314

e-mail: p.petranek@narodni-divadlo.cz

Daniel Jäger

Lektor dramaturgie a PR opery Národního divadla

tel.: +420 224 901 439

fax: +420 224 933 314

mobil: +420 737 223 964

e-mail: d.jager@narodni-divadlo.cz

Helena Krausová

tisková mluvčí, mediální servis ND

tel.: +420 224 901 676

fax: +420 224 932 092

e-mail: h.krausova@narodni-divadlo.cz

www.narodni-divadlo.cz

zpracoval Daniel Jäger

tel.: +420 224 901 439, +420 737 223 964, fax: +420 224 933 314, e-mail: d.jager@narodni-divadlo.cz